

NİLGÜN MARMARA'NIN KÂĞITLARI'NDAKİ İMGELEM

Nilgün Marmara'nın güncelerini içeren “Defterler”, Everest Yayınları tarafından geçtiğimiz Ekim ayında eksiksiz olarak yayımlandı. Bu metinler, “Kırmızı Kahverengi Defter” adı altında, mirasçılarının izni olmaksızın ve Nilgün Marmara'nın kendi isteğinin -vasiyetinin- dışında; yaklaşık 20 yıl önce derlenmiş ve o günlerin yaklaşımı doğrultusunda özensiz edisyonlarla yayımlanmıştı. Okuyucunun ve edebiyat araştırmacılarının -özellikle bizim kuşağın- zihin düzeninde, bu eksik defterlerin, yani tasarım ve içerik bütünlüğü olarak az çalışılmış, acele edilmiş, erken edisyonların yarattığı izlenimler geçerliydi. Kağan Önal'ın değerli bilgiler içeren önsözüyle birlikte bu yeni edisyonun yayımlanması, bize birçok olumsuz izlenimin, ‘doğru bilinen yanlışlar’ın, eksik düşüncelerin ve tuhaf ithafların geçersizleştiğini gösterdi.

Bu ay, Nilgün Marmara'nın “Defterler”ine göre daha ‘yoğun bir imgesellik’ ve ‘ağır bir şiirsel yük’ taşıyan ‘Kâğıtlar’, Bülent Erkmen'in özenli tasarımıyla birlikte ilk kez yayımlandı. Nilgün Marmara'nın ‘Kâğıtlar’ını yayıma hazırlayan Bilge Barhana, edisyonun oluşum hikâyesini şu şekilde anlatıyor:

“(...)Nilgün Marmara'nın defterlerine eşlik eden bir tomar kâğıt arasında seçilmiş fragmanlardan oluşmaktadır elinizde tutmakta olduğunuz kitap. Söz konusu kâğıtlar aynen üzerinde yazanlar gibi büyük bir çeşitliliğe sahip: Teksir kâğıtları, bir zamanlar bakkalarda mektup kağıdı diye satılan kâğıtlar, iş ajandalarından ya da okul defterlerinden, bloknotlardan kopartılmış sayfalar, bilgisayar çıktılarının arkaları. Nilgün Marmara eline geçirdiği her kağıdın hangi yüzü müsaitse orasına, yazmış, yazmış, yazmış.”

Öncelikle Nilgün Marmara'nın "Kâğıtlar"ında toplanan fragmanların sıradan veya hızlıca kaleme alınmış edebi "notlar" veya ham biçimdeki "anlatılar" olmadığını ifade etmek gerekiyor. Kâğıtlar'da bulunan betiklerin çoğunun imge yoğunluğu açısından "Nesir Şiir" (poème en prose) niteliğinde bir dengesi ve kapsamı bulunuyor. Bu kapsamın, "Daktiloya Çekilmiş Şiirler" adlı kitabında yer alan çeşitli şiirlerin imgesel uçlarından, tetikleyici başlangıç noktalarından tutun da Nilgün Marmara'nın zihnindeki şiirsel yükün mihenk taşlarına, özdeşleştirme ve 'akla getirme' biçimlerine, duygu-durumlarına, yaşamsal konumlandırmalara ve özgürleşmiş tahayyüllere kadar genişlediğini belirtmeliyiz. Böylelikle, Nilgün Marmara'nın Kâğıtlar'ında bir tür 'karanlık şiir düşüncesi'ne erişimin veya felsefi diyebileceğimiz 'özel bir dil' kıvrımının(motifinin) uzanışını da görmekteyiz. 'Kâğıtlar'da yazarlar Nilgün Marmara'nın duygu-durum çıkarımlarını biçimlendiren çeşitli görüngülerin, 'akla getiriliş' anından başlayarak imgesel süzgeçten geçirilmesinin ve Marmara'nın poetikasındaki şiirsel bir bileşene dönüşmesinin izlerini taşıyor. Kâğıtlar'daki 'yadsıyıcı ses', bir tür 'yaşayamayış bilgisi'nin felsefi boğuculuğunu imliyor ve böylesi bir duygu-durumun edebi dışavurumu olarak kendini ifade ediyor:

"(...) ışıkla gölgenin korkunç yutuculuğu. İmge kalmıyor onun gözlerinin önünde, olanlar oluşlar yeniyor yutuluyor gözleriyle. Nedir bu çılgın içtenlik onun bakışında? Kırılgan ruhun susan çılgılığı? Zamanın anlamsızlığının ürkünçlüğü? Sonsuz görüntü yığınının artık içe ve dışa eşzamanlı akışı?(...) Onun içsel ağıtı neden hep buğu gözlerinde?" (s.49)

"Neleri yazmalıyım sana donmuş parmaklarımla, (...)Haftalardır içeriden dışarı bakıldığında, dışarıdan içeriye bakılıp görülebilir bir kar yağışı..." (s.31)

Yaşamının, yaşamının -ve yaşamın kendisinin- Nilgün Marmara için bir "varoluş sıkışması" olduğunu biliyoruz. Bu iç-sıkıntısı ve dışarıdaki 'kara gerçeğin' oluşturduğu eşsiz 'imgeler alanı'yla (yani Nilgün Marmara'nın poetikasıyla) yüzleşmek isteyen 'cesur' okuyucuların "Kâğıtlar"ı incelemesini öneriyorum.

Zafer Yalçınpınar

Aydınlık Kitap, Sayı: 241, 9 Aralık 2016

Zafer Yalçınpınar'ın tüm inceleme yazılarına <http://zaferyalcpinar.com/inceleme.html> adresinden ulaşabilirsiniz.

Ayrıca Bkz:

Oktay Rifat'ın Dışarıda Kalan Şiirleri

Tam metin pdf: <http://bit.ly/oktayrifatdisarida>

Aydınlık Kitap, Sayı: 235, 28 Ekim 2016

Ingeborg Bachmann ve Dil Felsefesi

Tam metin pdf: <http://bit.ly/bachmanddilefelsefi>

Aydınlık Kitap, Sayı: 220, 8 Temmuz 2016

“Nicanor Parra'nın ‘Karşıir’leri”

Tam metin pdf: <http://bit.ly/nicanorparrakarsisiir>

Aydınlık Kitap, Sayı: 216, 10 Haziran 2016

Werner Herzog'un Bakışının Biçimini Taşıyan Bir Yolculuk

Tam metin pdf: <http://bit.ly/herzogbuzdayurur>

Aydınlık Kitap, Sayı: 214, 27 Mayıs 2016

Julio Cortázar'ın zihninden; “Küba Devrimi'nin Başlangıç ‘Buluşma’sı”

Tam metin pdf: <http://bit.ly/cortazarbulusma>

Aydınlık Kitap, Sayı: 211, 6 Mayıs 2016

Alfred Jarry'den “Günler ve Geceler” Ötesi Tinsellik

Tam metin pdf: <http://bit.ly/alfredjarrygunlergeceler>

Aydınlık Kitap, Sayı: 202, 4 Mart 2016

MŞŞ'nin ‘Yalnızlık Çölü’nde; “Sayıklayanlar”

Tam metin: <http://evvel.org/m-s-s-nin-yalnizlik-colunde-sayiklayanlar-z-yalcinpinar-aydinlik-kitap-2682016>

Aydınlık Kitap, Sayı: 226, 26 Ağustos 2016

ECE AYHAN ile ‘KARA GERÇEK’

Tam metin: <http://zaferyalcinpinar.com/bbkara/eceayhanilekaragercek.jpg>

Aydınlık Kitap, Sayı: 195, 15 Ocak 2016